

M.A. (PART- II)
POLITICAL SCIENCE
International Politics
(Paper – III) April 2016

Q.P. Code : 20886

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any four questions.
(2) All questions carry equal marks.

1. How do you see Russia's position in international politics after its disintegration?
2. Discuss the North South dialogue.
3. Distinguish between realism and Neo realism.
4. Discuss the role UN in maintaining the world peace.
5. Comment on Diplomacy and international law as approaches to peace.
6. Discuss the pros and cons of globalisation.
7. Write an essay on terrorism.
8. Discuss the increasing significance of environmental issues in international politics.

(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. सोव्हीएन युनियनच्या विघटनानंतर आंतरराष्ट्रीय राजकारणात रशियाच्या स्थितकडे तुम्ही कसे बघता.
२. उत्तर-दक्षिण संवादाची चर्चा करा.

TURN OVER

SP-Con.5453-16.

Q.P. Code : 20886

2

३. यथार्थवाद आणि नव यथार्थवाद यांची तूलना करा.
  ४. जागतिक शांतता प्रस्थापीत करण्यामध्ये संयुक्तराष्ट्र संघाच्या भूमीकेची चर्चा करा.
  ५. शांतता प्रस्थापि करणारे मार्ग म्हणून राजनय आणि आंतरराष्ट्रीय कायदा यावर टिप्पणी करा.
  ६. जागतीकीकरणाच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.
  ७. दहशतवादावर एक निबंध लिहा.
  ८. आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील पर्यावरणविषयक मुद्द्यांचे वाढते महत्व विशद करा.
-

M.A. (PART- II)
POLITICAL SCIENCE
Public Administration
(Paper – IV) April 2016

Q.P. Code : 21564

Total Marks: 100

N.B. (सूचना)

- 1) All questions carry equal marks.
१) सर्व प्रश्नांचे गुण समान आहेत.
- 2) Attempt any four questions.
२) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

- Q.1 Explain different stages in the evolution of public administration. 25
लोकप्रशासनाच्या उत्क्रांतीचे विविध टप्पे विशद करा.
- Q.2 Critically evaluate approaches to public administration. 25
लोकप्रशासनाच्या विविध अभ्यासपध्तींचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- Q.3 Write a detailed note on the public choice theory 25
सार्वजनिक पर्याय सिद्धांतावर सविस्तर भाष्य करा.
- Q.4 Discuss the recruitment and training of the personnel in civil services in India. 25
नागरी सेवेमधील सेवकभरती आणि प्रशिक्षण यावर चर्चा करा.
- Q.5 Elucidate on the Indian audit system. 25
भारतातील लेखापरीक्षण व्यवस्थेचे विवरण करा.
- Q.6 Discuss judicial control over Indian administration and comment on its loopholes. 25
न्यायालयीन नियंत्रणाची चर्चा करून त्याच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- Q.7 Discuss the values and ethics of use of information and communication technology. 25
माहिती तंत्रज्ञान वापरातील मूल्ये व त्यामागील नैतिकता सांगा.
- Q.8 Write shortt notes on any two. (किन्ही दोहोंवर टीप लिहा.) 25
1. New Public Management
१. नवीन लोकव्यवस्थापन
2. Hegel's Views on Civil Services
२. नागरी सेवांबद्दल हेगेलचे विचार
3. Administrative law
३. प्रशासकीय कायदा
4. Citizen's charter
४. नागरिकांची सनद

M.A. (PART- II)
POLITICAL SCIENCE
State Politics in India
Group-E- (Paper – III) April 2016

QP Code : **21429**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) Attempt **any four** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Differentiate between the modern comparative politics approach and the traditional legal - institutional approach.
2. Elaborate in detail the relevance of 'dependency theory' in post-cold war period.
3. Examine the changing nature and functions of State.
4. Discuss the political culture of developing countries.
5. Discuss Apter's theory of political modernization.
6. Explain the Pareto's theory of elites.
7. Elaborate the role of interest groups in political participation.

OR

Explain the meaning and causes of political change.

8. Write notes on **any two** :
  - (a) New institutionalism in comparative politics.
  - (b) System theory
  - (c) Political socialization
  - (d) Political stability.

[TURN OVER]

(मराठी रूपांतर)

(2 ½ तास)

(एकूण गुण : ७५)

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. आधुनिक तुलनात्मक राजकीय दृष्टिकोण आणि पारंपारिक वैधानिक-संस्थात्मक दृष्टिकोणांमधील फरक सांगा.
२. शीत-युद्धोत्तर काळामध्ये अवलंबित्वाच्या सिद्धांताची उपयोगिता सखोलपणे वर्णन करा.
३. राज्याच्या बदलत्या स्वरूप आणि कार्याचे परीक्षण करा.
४. विकसनशील देशांच्या राजकीय संस्कृतीची चर्चा करा.
५. ऑप्टरच्या राजकीय आधुनिकीकरणाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
६. पॅरोटोचा अभिजन सिद्धांत स्पष्ट करा.
७. राजकीय सहभागामध्ये हितसंबंधी गटाची भूमिका वर्णन करा.
किंवा
७. राजकीय परिवर्तनाचा (बदल) अर्थ आणि कारणे स्पष्ट करा.
८. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
(अ) तुलनात्मक राज्यशास्त्रामध्ये नव-संस्थावाद
(ब) व्यवस्था सिद्धांत
(क) राजकीय सामाजिकरण
(डा) राजकीय स्थैर्य

M.A. (PART- II)
POLITICAL SCIENCE
Comparative Political Analysis
Group-E- (Paper – IV) April 2016

QP Code : **21126**

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Discuss the nature and scope of the study of state politics. 25
2. The process of the formation of states has been an ongoing process in India. Discuss. 25
3. Explain the structure and functioning of the state governments and highlight the differences between the state and the union government. 25
4. Examine the differences in the political economies of the states and explain the causes behind them. 25
5. Discuss the changing nature of party politics in the state in the context of the emergence of coalition politics at the centre. 25
6. Discuss the role of language and religion in state politics with special reference to Maharashtra. 25
7. How does regional imbalance in development affect the politics of state. 25
8. Write short notes any **two** :- 25
  - (a) River water disputes in India
  - (b) Role of local politics in states
  - (c) Centre-State financial relations
  - (d) Bihar Legislative Assembly Election 2015

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. राज्यांच्या राजकारणाच्या अभ्यासाचे स्वरूप व व्याप्ती यांची चर्चा करा. २५
२. 'राज्यांच्या निर्मितीची प्रक्रिया भारतातील निरंतर प्रक्रिया आहे' चर्चा करा. २५
३. राज्य शासन व्यवस्थेची रचना व कार्यपद्धतीचे विवेचन करा. राज्य आणि केंद्र शासन व्यवस्थेतील फरक स्पष्ट करा. २५
४. विविध राज्यांच्या राजकीय अर्थव्यवस्थेत असणाऱ्या फरकांचे परीक्षण करा व त्यामागील कारणे स्पष्ट करा. २५
५. केंद्रातील आघाडीच्या राजकारणाच्या उदयाच्या संदर्भात राज्यामधील पक्षीय राजकारणाच्या स्वरूपाची चर्चा करा. २५
६. महाराष्ट्राच्या विशेष संदर्भात राज्यांच्या राजकारणातील भाषा व धर्म यांच्या भूमिकेची चर्चा करा. २५
७. विकासाचा प्रादेशिक असमतोलाचा राज्यांच्या राजकारणावर काय परिणाम होतो? २५
८. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- २५
  - (अ) भारतातील नद्यांच्या पाण्यासंबंधी तंटे
  - (ब) स्थानिक राजकारणाची राज्यातील भूमिका
  - (क) केंद्र-राज्य आर्थिक संबंध
  - (ड) बिहार विधानसभा निवडणूक २०१५